

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
3143-09

meddelad i Stockholm den 17 juni 2010

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

Ombud: BB
Assistansia AB
Box 184
701 43 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 10 mars 2009 i mål nr 7550-08, se bilaga

SAKEN

Assistansersättning

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att länsrättens och kammarrättens domar upphävs och att Försäkringskassans beslut den 25 september 2007 fastställs. Försäkringskassan anför i huvudsak följande. Lagen (1993:389) om assistansersättning, LASS, ger inte utrymme för den tolkning som kammarrätten och länsrätten har gjort.

Dok.Id 92516

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

Mål nr
3143-09

Assistansersättning är en administrativ konstruktion som innebär ett delat ekonomiskt ansvar mellan kommunerna och socialförsäkringen. Bedömningen av omfattningen av de grundläggande behoven är det som avgör om en person har rätt till assistansersättning eller inte. Det är den tid det tar att tillgodose ett grundläggande behov som ska ingå i beräkningen av de grundläggande behoven. Prövningen av om det finns ett behov av stöd av fler än en person för de grundläggande behoven ska inte göras i detta skede. Först ska en bedömning göras om ett behov kan anses vara ett grundläggande behov enligt lag och rättspraxis. Därefter tas ställning till under vilken tidsrymd det finns behov av hjälp av en person för varje enskilt grundläggande behov. Om bedömningen är att det finns ett behov av personlig assistans för de grundläggande behoven som överstiger i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan kan i ett sista steg en bedömning göras av behov av personlig assistans för andra personliga behov som inte tillgodoses på annat sätt i den dagliga livsföringen. Vid det sista steget tas ställning till om behov finns av fler än en person för att ge det stöd som krävs.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande. Utifrån syftet med LASS, att avlasta kommunerna ekonomiskt i de fall det krävs assistans i betydande omfattning, bör assistansersättning beviljas när det bedömts att behovet av personlig assistans avseende tillgodoseendet av de grundläggande behoven överstiger 20 timmar. Att påstå att det saknar betydelse om hjälpbehovet kan tillgodoses av en eller två assistenter är motsägelsefullt. Behovet av assistans blir givetvis dubbelt så stort om det behövs två personer som tillgodoser behovet. Det finns vidare ingen anledning att betrakta dubbel assistans vid ett grundläggande behov som något annat än ett grundläggande behov. Då den ene assistentens insats har bedömts som nära och personlig (grundläggande behov) torde även den andre assistentens insats vara av samma karaktär eftersom den sker samtidigt hos samma person och avser samma moment.

SKÅLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

LASS innehåller föreskrifter om ersättning av allmänna medel till vissa funktionshindrade för kostnader för personlig assistans. En förutsättning för rätt

till assistansersättning är enligt 3 § att den funktionshindrade har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov under i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan.

Syftet med LASS är att skapa ett finansieringssystem som innebär att staten avlastar kommunerna kostnader för mer omfattande insatser i form av personlig assistans. I motiven konstateras att kostnaderna för personlig assistans i vissa fall kan uppgå till mycket stora belopp. För små kommuner kan det uppstå stora problem om det finns flera personer som har omfattande behov av personlig assistans. Kommunernas ekonomi kan då påverka benägenheten att ge insatsen. Staten borde därför åta sig hela kostnadsansvaret för personlig assistans i situationer då behovet av assistans för den dagliga livsföringen för en person överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka. Det statliga stödet lämnas till den enskilde i form av bidrag. Assistansersättningen ska användas till assistentens eller assistenternas lönekostnader eller till de avgifter som kommunen eller någon annan som svarar för insatsen debiterar (prop. 1992/93:159 s. 68 och 69).

Den i lag angivna 20-timmarsregeln är således en gräns som avgör om det är staten eller kommunen som ska täcka kostnaden för den personliga assistansen. Regeln är flexibel i den meningen att det är det genomsnittliga behovet per vecka som ska beräknas. Däremot kan minimitiden inte underskridas.

Försäkringskassan har beräknat att AAs behov av hjälp med sina grundläggande behov uppgår till i genomsnitt 18 timmar i veckan och har därför avslagit hennes begäran om assistansersättning.

Länsrätten, som har beaktat att AA under viss tid varje dygn har behov av dubbel assistans, har beräknat behovet till 20 timmar och 40 minuter per vecka och därför funnit att AA är berättigad till assistansersättning.

Regeringsrätten noterar inledningsvis att det är ostridigt i målet att AA har behov av dubbel assistans. Vidare finner Regeringsrätten inte skäl att ifrågasätta länsrättens beräkning av den tid som hon behöver dubbel assistans samt

Mål nr
3143-09

konstaterar att behovet avser sådana situationer som gäller grundläggande behov. Frågan blir då om behovet av dubbel assistans ska påverka beräkningen av tiden för behov av hjälp med de grundläggande behoven.

Försäkringskassan anser att bedömningen av de grundläggande behoven är en bedömning av den tidsrymd en person har behov av stöd av en annan person och att man därvid inte ska beakta huruvida det inom denna tidsrymd samtidigt behövs stöd av ytterligare en eller flera personer.

Kammarrätten har funnit att Försäkringskassans tolkning av 20-timmarsregeln i LASS inte står i samklang med lagens syfte. Kammarrätten har vidare med åberopande av bl.a. ovan angivna förarbetsuttalanden om vad assistansersättningen är avsedd att täcka funnit att det vid fastställande av assistansersättning kan tas hänsyn till dubbel bemanning. Därför saknas enligt kammarrätten skäl för att inte tillämpa motsvarande synsätt även vid uträkandet av om de grundläggande behoven uppgår till 20 timmar. Den dubbla bemanningen bör därmed tas i beaktande vid beräkningen. Regeringsrätten gör samma bedömning som kammarrätten. Överklagandet ska därför avslås.

Karin Almgren

Peter Kindlund

Lennart Hamberg

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Charlotta Berglund

Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II

Föredraget 2010-06-02